

Opleiding Juridisch Administratief Dienstverlener

Inleiding recht

Hoofdstuk 1	Wat is recht?	2
Hoofdstuk 2	Bronnen van het recht	13
Hoofdstuk 3	Nederland, een democratische rechtsstaat	15
Hoofdstuk 4	De wetgevende taak van de overheid	17
Hoofdstuk 5	Wat is mediation?	19
Hoofdstuk 6	De bestuurspraak van de overheid	21
Hoofdstuk 7	Burgerlijk recht	23
Hoofdstuk 8	Strafrecht	25
Hoofdstuk 9	Privacywetgeving	27
Hoofdstuk 10	Europees recht	29 - 33

Inleiding recht
Hoofdstuk 1 Wat is recht?
Casus Rechtsgebieden

Rechtsgebieden

Inleiding

Tarik en Eva zijn vanaf het begin van dit schooljaar gestart met de MBO-opleiding Juridisch Administratief Dienstverlener. Deze eerste periode van de opleiding komt er erg veel nieuwe 'juridische' informatie op ze af.....beiden vinden het behoorlijk lastig om deze informatie te begrijpen en te plaatsen.

Casus

Om meer overzicht te krijgen in de juridische materie ontvangen Tarik en Eva van hun docent een stapel met krantenartikelen. Vervolgens krijgen ze een opdracht op het gebied van 'rechtsgebieden'. Jij gaat samen met Tarik en Eva deze opdracht correct uitvoeren.

- a) Benoem de vijf rechtsgebieden waarin het recht is opgedeeld.

- b) Beschrijf in je eigen woorden wat elk rechtsgebied, zoals je deze hebt benoemd bij vraag a), inhoudt.

- c) Lees de onderstaande artikelen goed door. Bepaal aan de hand van het onderwerp van het artikel onder welk rechtsgebied dit artikel valt.

Artikel 1

Verdachte aangehouden voor moord Raamsdonksveer

RAAMSDONKSVEER – 16 oktober 2015

In een appartement aan de Hameldonk in Raamsdonksveer is vrijdag begin van de middag een dode man aangetroffen. De politie gaat uit van een misdrijf. In verband hiermee heeft de politie een 56-jarige verdachte aangehouden die mogelijk betrokken is bij de dood van het slachtoffer.

Volgens Omroep Brabant gaat het zeer waarschijnlijk om een misdrijf in de relationele sfeer. Buurtbewoners hebben tegen lokale media gezegd dat het zou gaan om een 36-jarige man, een vriend van de verdachte, die sinds enige tijd bij hem inwoonde. Een groot gebied rondom de woning is afgezet met linten. Volgens de regionale omroep werd er in eerste instantie een ambulance besteld, maar al snel waren drie politieauto's ter plaatse. Dit is het derde slachtoffer in twee dagen tijd dat in West-Brabant door geweld om het leven is gekomen.

Hooge Zwaluwe

Dit is het derde slachtoffer in twee dagen tijd dat door geweld om het leven is gekomen. Donderdag werden in een vakantiehuisje in het Brabantse Hooge Zwaluwe twee vermoorde mannen gevonden.

Mysterieuze schietincidenten

Bovendien werd West-Brabant volgens de regionale omroep op een en dezelfde dag opgeschrikt door twee schietincidenten. Volgens de politie zijn er nog geen aanwijzingen dat er een verband bestaat tussen de verschillende misdrijven. In Oosterhout werd een man van vermoedelijk Turkse komaf neergeschoten en op hetzelfde moment overkwam dat ook een 46-jarige Bredanaar in het huis van zijn moeder. Beide mannen overleefden het, maar willen niet vertellen wat er precies is gebeurd.

Bron: www.telegraaf.nl

Artikel 2

Bouwvergunning in strijd met de Wet?

7 februari 2014

Bij het toetsen en handhaven van bouwplannen kijkt de gemeente of de plannen voldoen aan de regels van het Bestemmingsplan, de eisen van het Bouwbesluit en het Welstandsbeleid. Maar de gemeente kijkt niet naar de wetsartikelen van het Burgerlijk Wetboek. Zo kan het voorkomen dat de gemeente een bouwvergunning verleent voor een raam in een gevel op de erfgrans dat uitzicht biedt op de tuin van de bure. Daarmee negeert de gemeente echter het Burgerlijk Wetboek, deel 5 artikel 50.1:

Tenzij de eigenaar van het naburige erf daartoe toestemming heeft gegeven, is het niet geoorloofd binnen twee meter van de grenslijn van dit erf vensters of andere muuropeningen, dan wel balkons of soortgelijke werken te hebben, voor zover deze op dit erf uitzicht geven.

Als het raam in de zijgevel toch wordt gemaakt, zal de gemeente Delft niet handhaven omdat het dan een privaatrechtelijke kwestie betreft. De buurman moet zijn gelijk maar bij de rechter halen.

Naar aanleiding van de brief van het College om de bouwregelgeving te vernieuwen heeft GroenLinks dit al eens aangekaart. Wij waarschuwden toen dat het mogelijk zou leiden tot meer werk voor de (rijdende) rechter in Delft als de (eind)verantwoordelijkheid wordt gelegd bij burger en bedrijf. In het genoemde voorbeeld van het vergunde raam is het maar de vraag of bure er samen uitkomen. Als dat niet lukt, dan kan de sociale leefbaarheid in een straat totaal ontwrichten.

Onlangs werden wij gewezen op een vergelijkbare kwestie. Voor de uitbreiding aan de achterkant van een woning werd een omgevingsvergunning afgegeven, omdat het voldeed aan de regels van het Ontwerp Bestemmingsplan, het Bouwbesluit en de redelijke eisen van Welstand. Nadien is er tevens een verzoek (melding) gedaan voor een dakterras op de uitbreiding. De gemeente staat het dakterras toe, terwijl het in strijd is met bovengenoemde wetsartikel. De bure, die tot voor kort regelmatig bij elkaar over de vloer kwamen, wiens kinderen met elkaar speelden en 's zomers een straatbarbecue organiseerden, staan op voet van oorlog. Het zal bij de rechter moeten worden uitgevochten. Maar dat kost moed, lange adem en veel geld.

GroenLinks vindt dat de gemeente aan het verlenen van de bouwvergunning de voorwaarde zou moeten stellen dat de regels in het Burgerlijk Wetboek in acht worden genomen. We zullen dit nader uitzoeken en komen er zeker op terug.

Bron: www.delft.groenlinks.nl

Artikel 3

Verkiezingen 2e Kamer

Politiek is een hard vak en de kiezer bepaalt. Dat bleek duidelijk na de verkiezingsuitslag van afgelopen woensdag. Ik ben eigenlijk nog steeds aan het natrillen. Een verlies was ingecalculeerd maar een verlies van deze omvang ook weer niet. Ik zal u niet nog eens lastig vallen met analyses. Daar heeft u er al genoeg van gezien en gehoord. Jan Peter Balkenende heeft zijn conclusie getrokken en ondanks de Balkenende moeheid bij veel Nederlandse kiezers ben ik zeer benieuwd hoe de nieuwe premier hem zal opvolgen. Ik heb de afgelopen jaren veel gezien van Balkenende en ik ken hem als een benaderbare man, een mensenmens, met onvoorstelbare energie en uithoudingsvermogen, vriendelijk en een geweldige inzet voor zijn land. Wat me ook is bijgebleven is zijn toespraak tijdens een handelsmissie in Brazilië. In een zaal met 600 ondernemers legde hij zijn geschreven toespraak opzij en verwees voor de tekst naar internet. Vervolgens hield hij 20 minuten de zaal in zijn greep. In het Engels, doorspekt met humor zette hij Nederland op de kaart. De hele zaal had hij plat. Een moment dat mij is bijgebleven en dat bij mij nog meer respect voor hem opleverde toen ik hoorde dat hij die nachten daarvoor bij de G20 was opgetreden. Weinig slaap en een jetlag. Je kon het niet aan hem zien.

In de meest hectische jaren van de Nederlandse politiek. Vanaf de LPF periode t/m een economische crisis van wereldformaat waar Nederland het in vergelijking met andere landen het minst slecht heeft gedaan is de welvaart in ons land op een goed niveau gebleven. Nu mag een ander het laten zien. Vanaf deze plaats een hartelijk bedankt naar onze oud-premier voor zijn tomeloze inzet inde afgelopen 8 jaar in het belang van ons land.

Het politieke speelveld is compleet veranderd. De verschillen tussen links en rechts zijn verscherpt en het zal een enorme klus gaan worden om een stabiel Kabinet te formeren. Wat mij betreft zit het CDA daar niet bij en komen wij daar ook niet bij. Na 3 verkiezingen waarin het CDA op rij heeft verloren is het nu tijd om in de oppositie te gaan.

Wat mij opvalt, is dat het CDA genoemd wordt als mogelijke coalitiepartij. Ik ben daar tegen en ik begrijp het niet. Ruim 3 jaar geleden vroeg het CDA de VVD om mee te doen en de VVD hield de deur gesloten. Hiermee was het CDA veroordeeld tot een coalitie met de PVDA die pas na zeer moeizame onderhandelingen tot stand kwam. De rekening daarvoor is afgelopen woensdag gepresenteerd. De VVD heeft de beloning ontvangen voor het niet meeregeren. De PVDA een gering verlies, ondanks het onnodig laten vallen van het Kabinet in een periode van economische crisis vanwege een paar zetels meer met de gemeenteraadsverkiezingen.

Het lijkt mij nu zeer verstandig om te kiezen voor de oppositie en vanuit die positie te herstellen. Onze politieke leider is weg, onze partijvoorzitter is weg, kortom wel zullen intern ook het nodige herstelwerk moeten verrichten in de komende maanden.

Bron: www.noord-holland.nl

Artikel 4

Minder kinderbijslag voor ouder kind

03-09-2013

Vanaf volgend jaar wordt de kinderbijslag voor oudere kinderen in stappen verlaagd naar het bedrag voor kinderen tussen 0 en 5 jaar. Het plan maakt deel uit van de versoering van de zogenoemde kindregelingen, die al in het regeerakkoord was aangekondigd.

Het is de bedoeling dat er vanaf 2016 nog maar één kinderbijslagbedrag is. Verder wordt de kinderbijslag juli volgend jaar en heel 2015 niet geïndexeerd. In het kindgebonden budget wordt voortaan een onderscheid gemaakt naar huishoudtype. Alleenstaande ouders krijgen een hoger bedrag.

'Eerlijker'

In het nieuwe systeem blijven er van de elf kindregelingen maar vier over: kinderbijslag, het kindgebonden budget, de combinatiekorting en de toeslag voor kinderopvang. Volgens minister Asscher is het nieuwe stelsel eerlijker, eenvoudiger en effectiever en levert het ook een bezuiniging op. Het moet de zogenoemde armoedeval voorkomen: dat is het verschijnsel dat ouders financieel slechter af zijn naarmate ze meer verdienen. Het kabinet wil mensen meer prikkelen om aan het werk te gaan.

De operatie moet op termijn een besparing opleveren van 800 miljoen euro. Asscher heeft de afgelopen maanden met veel partijen gepraat over het plan. Een breder draagvlak dan alleen de coalitie is nodig om het voorstel door de Eerste Kamer te loodsen.

Oppositie

D66 en GroenLinks, die belangrijk kunnen zijn voor een meerderheid, zijn ontevreden. D66 vindt dat er nog steeds te veel wordt bezuinigd op kinderopvang en had liever meer geld gezien voor onderwijs. Ook GroenLinks wil meer investeringen in kinderopvang.

De partij zegt verder dat minima erop achteruit gaan. Het CDA vindt het een nivellerend plan. En de ChristenUnie vindt dat het kabinet gezinnen de rekening van de crisis laat betalen. "Een slecht plan op een slecht moment."

Bron: www.nos.nl

Artikel 5

Ruzie over de schutting – Haat en nijd in de buurt

12 juli 2012

Mijn burens en ik hadden vroeger een ligusterheg als erfafscheiding. Vorig voorjaar hebben we samen deze heg verwijderd. Het weghalen verliep gladjes maar toen begonnen de problemen. We werden het niet eens over welke afscheiding er terug zou komen. Uiteindelijk hebben we ruzie hierover gekregen. Ik kijk nu zo in de tuin van mijn burens, dat wil ik nu het lente wordt zeker niet. Wat kan ik allemaal doen?

Vriendschap

Niets is zo vervelend als ruzie met de burens. Als u en uw burens eigenaar zijn van de woning, kunt u nagaan waar de erfafscheiding tussen de tuinen ligt en dit zo nodig opeisen. Hiermee wordt de situatie alleen maar erger en staat u voor u het weet bij de rechter. Dit betekent vaak hoge kosten en onzekerheid over de uitkomst. Voor de vriendschap is een procedure ook vaak niet best. Deze situatie is te voorkomen. Hieronder leest u wat uw rechten zijn en de manieren om de problemen op te lossen.

Praten

Om te voorkomen dat die ruzie uit de hand gaat lopen, is het praktisch om eerst eens zelf met uw burens te gaan praten. Vaak ontstaan ruzies uit misverstanden en onvoldoende inzicht in elkaars situatie. En goed gesprek lucht op en lost vaak ook problemen op.

Bemiddelen

Als u een gesprek met uw burens niet ziet zitten of wanneer de problemen hiermee niet opgelost worden, vraag dan om hulp van een bemiddelaar. Bij het vinden van een bemiddelaar ofwel een mediator helpen de juristen van het Juridisch Loket u graag. Op uw verzoek, maar wel kosteloos en onafhankelijk, benadert het Juridisch Loket uw burens om te polsen of zij ook open staan voor mediation. Als uw burens dit wel zien zitten, verwijst het Juridisch Loket u samen naar een mediator. Soms krijgt u zelfs subsidie voor de bemiddeling door een mediator.

Procederen

Is bemiddeling via een mediator niet mogelijk en komt u er samen niet uit, vraag dan aan de rechter of hij uw burens laat meewerken aan het plaatsen van een erfafscheiding. U krijgt van de rechter wel een antwoord op uw vraag, maar de verstandhouding met de burens verbetert hier niet door!

Alternatief

Kiest u niet voor de juridische procedure, dan kunt u zelf een schutting plaatsen op uw eigen grond. De scheiding moet voldoen aan de geldende voorwaarden, maar u bepaalt dan zelf wat voor soort scheiding er komt te staan. De kosten komen voor uw eigen rekening. Ook biedt deze oplossing geen garantie voor een goede verstandhouding met uw burens

Bron: www.geldenrecht.nl

Artikel 6

EU-parlement stemt voor Europees toezicht op autobranche

27 oktober 2015

De Europese Commissie moet meer bevoegdheden krijgen om toezicht te houden op de automarkt en op nationale instanties die auto's goedkeuren. Daarvoor stemde dinsdag een nipte meerderheid van het Europees Parlement naar aanleiding van het dieselschandaal bij Volkswagen.

De EU-landen zijn zelf verantwoordelijk voor de handhaving van de emissienorm en het toelaten van auto's. In Nederland moet de Rijksdienst voor Wegverkeer (RDW) dat doen. Brussel wil hierin een rol spelen. Maar onder anderen minister van Infrastructuur en Milieu Melanie Schultz van Haegen vindt een Europese toezichthouder niet nodig.

Europarlementariër Bas Eickhout spreekt van een "klap op de vuurpijl". "Normaal gesproken huiveren de meeste politieke partijen hiervoor. Het Volkswagenschandaal heeft echter ook bij hen bevestigd dat *business as usual* rondom de Europese auto-industrie geen optie is."

Het CDA is ook tevreden. "Het is van de zotte dat wij door de Amerikanen op deze misstand gewezen moesten worden", reageert EU-parlementariër Annie Schreijer-Pierik. "Het laat zien dat nationale toezichthouders hebben verzaakt en de controle verbeterd moet worden." Het Europees Parlement eiste verder dat met de nieuwe testprocedure die de werkelijke uitstoot van dieselauto's meet niet mag worden gemarchandeerd.

De foutmarges in de zogeheten Real Driving Emissions-test moeten tot een minimum worden beperkt, en de lidstaten zouden geen overgangsfase moeten invoeren waarin de normen mogen worden overschreden.

D66-Europarlementariër Gerben-Jan Gerbrandy vindt het "onacceptabel" dat de EU-lidstaten niet open zijn over hun positie. "Sommige landen schijnen nog jaren een uitstoot te willen toestaan die 300 procent boven de wettelijke normen uitgaat."

De Europese Commissie werkt aan nieuwe wetgeving. EU-commissaris Elżbieta Bienkowska (Interne Markt) zei maandagavond dat de lidstaten "heel dicht" bij haar "ambitieuze maar realistische" voorstel blijven. Dat zou betekenen dat nieuwe dieselwagens de norm voor de uitstoot van stikstof tot 2019 met 60 procent mogen overschrijden. Voor een breed parlementair onderzoek naar het schandaal was geen meerderheid.

Bron: www.nu.nl

Artikel 7

Commissarissen van de Koning willen meer bevoegdheden

20 oktober 2015

Het merendeel van de commissarissen van de Koning wil meer wettelijke bevoegdheden krijgen om in te kunnen grijpen als gemeenten hun taken verwaarlozen. Dat melden negen van de twaalf commissarissen bij een rondgang van het televisieprogramma Brandpunt.

De wens van de commissarissen heeft volgens het onderzoek te maken met de toename van bestuurlijke problemen in gemeentes. Dit jaar alleen al stapten tien burgemeesters vroegtijdig op vanwege een conflict met de gemeenteraad.

In Bloemendaal vertrok vorige maand zelfs ad-interim burgemeester Aaltje Emmens, die speciaal was aangesteld om orde in de bestuurlijke chaos te scheppen. Dit is voor Johan Remkes, de commissaris van de Koning in Noord-Holland, aanleiding om voor meer wettelijke bevoegdheden te pleiten.

Remkes wil dat de commissaris van de Koning in zijn provincie een regeringscommissaris kan aanstellen of een gemeente kan dwingen mee te werken aan een herindeling. Bovendien moet de commissaris vervroegde gemeenteraadsverkiezingen kunnen uitschrijven.

De meeste andere commissarissen steunen de oproep van Remkes. Minister Ronald Plasterk (Binnenlandse Zaken) staat open voor de wens van de commissarissen. "Ik bespreek die graag met de CdK's in het volgende overleg", zegt hij.

Bron: www.nu.nl

Artikel 8

Elf rijbewijzen ingenomen op N207: 160 in plaats van 80 kilometer per uur

26 oktober 2015

LEIMUIDEN - Tijdens een snelheidscontrole op de N207 ter hoogte van Nieuw Vennep zijn zondag elf rijbewijzen ingenomen door de politie. Deze automobilisten reden op de weg meer dan 50 kilometer per uur te hard.

Op de N207 gebeuren regelmatig ongelukken. Op de weg geldt een maximumsnelheid van 80 kilometer per uur. De politie controleerde de snelheid op het gedeelte tussen de A4 en Hillegom zondag tussen 14.00 en 17.00 uur met een lasergun. De elf automobilisten van wie het rijbewijs werd afgenomen, reden bijna allemaal 160 kilometer per uur.

Er werden ook nog 46 hardrijders bekeurd, zij gingen minder dan 50 kilometer per uur te hard.

Bron: www.omroepwest.nl

Artikel 9

Echtscheidingsgolf onder Nederlanders in januari 2014

12 februari 2014

Nederlanders hebben in januari van dit jaar massaal een punt achter hun huwelijk gezet. Bij juridisch dienstverlener DAS kwamen afgelopen maand dagelijks tal van telefoontjes binnen van mensen die een echtscheiding willen. Dat meldt Metro. Er kan worden gesproken van een ware echtscheidingsgolf, aangezien het aantal telefoontjes naar DAS bijna twee keer zoveel is als in een andere maand. Overigens waren er ook 80 procent meer clicks op echtscheidingsonderwerpen van de website van DAS, meldt de gratis krant. Het is bijna een traditionele piek, legt Olav Wagenaar van DAS uit. “Mensen hebben het tijdens de feestmaand nog een keer geprobeerd en zijn definitief op elkaar uitgekeken. Of ze hebben de beslissing over de feestmaanden heen getild en zetten in het nieuwe jaar dan uiteindelijk de stap.”

Tweede echtscheidingsgolf

Het is overigens niet de enige periode waarin huwelijken ineens vaker beëindigd worden: “Januari is daarmee samen met de paar weken na de zomervakantie dé periode waarin huwelijken stranden.”

Jaarlijks gaan in Nederland zo’n 34.000 echtparen uit elkaar. Een huwelijk houdt gemiddeld 14,5 jaar stand. Ruim een derde van de huwelijken gaat niet door tot de dood het echtpaar scheidt. En dat percentage stijgt nog steeds, al jaren.

Voor echtparen zonder minderjarige kinderen moet het in de toekomst mogelijk zijn om te scheiden bij de ambtenaar van de burgerlijke stand. Daarvoor wordt aan een wetswijziging gewerkt. In de loop van volgend jaar hoeft een echtscheiding dan niet meer via de rechter te gebeuren. Voor echtparen die uit elkaar willen en waarbij kinderen in het spel zijn, verandert er niets.

Bron: www.nieuws.nl

Artikel 10

Belastingdienst mocht info huurders niet geven

6 februari 2014

De Belastingdienst heeft vorig jaar de wet overtreden door inkomensgegevens van alle huurders in Nederland aan hun verhuurders te geven. De fiscus zette de informatie in een bestand, dat de verhuurders konden bekijken. Dat meldde het College bescherming persoonsgegevens (CBP) woensdag. "De gegevensverwerking in 2013 was bovenmatig en de werkwijze onrechtmatig", zegt de privacy waakhond.

Inkomensafhankelijke huurverhoging

De verhuurders gebruikten de gegevens van de Belastingdienst voor de inkomensafhankelijke huurverhoging. Die verhoging geldt echter niet voor bijvoorbeeld huurwoningen in de vrije sector. Toch stelde de fiscus informatie over die huurders ook beschikbaar aan hun verhuurders.

De Belastingdienst zegt inmiddels maatregelen te hebben genomen. Zo krijgen mensen te horen wanneer een verhuurder hun inkomensgegevens heeft gekregen. Ook gaan de gegevens alleen nog naar verhuurders die de inkomensafhankelijke huurverhoging willen doorvoeren. Het CBP zal controleren of de Belastingdienst zich daarmee aan de wet houdt.

Woonbond

De Woonbond schrikt niet van de conclusies van het CBP. "Wij waren hier al jaren van overtuigd", zegt een woordvoerder. De landelijke belangenvereniging van huurders en woningzoekenden is blij dat er al aanpassingen zijn gedaan, maar is wel teleurgesteld dat de politiek niet heeft ingegrepen. De bond hoopt dat er nu alsnog actie wordt ondernomen. "Wij blijven van mening dat de inkomensafhankelijke huurverhoging van de baan moet."

Bron: www.elsevierfiscaal.nl

Inleiding recht

Hoofdstuk 2 Bronnen van het recht

Casus Het EVRM-verdrag

Casus Het EVRM-verdrag

Inleiding

De grondwet van een land wordt vaak als de belangrijkste en hoogste wet benoemd, maar de grondwet zelf geeft aan dat er nog een hogere rechtsbron is: het internationaal recht. Landen maken namelijk steeds vaker afspraken met elkaar in bijvoorbeeld internationale verdragen. Ook op Europees niveau (in EU-verband) maken landen steeds meer en verdergaande afspraken over hun samenwerking op diverse gebieden. Deze afspraken hebben relatief veel invloed op ons Nederlands Recht.

Casus

Brenda en Marieke zijn studenten van de Mbo-opleiding Juridisch Administratief Dienstverlener. Aangezien zij beiden geen duidelijk beeld hebben wat een internationaal verdrag nu eigenlijk inhoudt en hoe zo'n verdrag is opgebouwd, wil de docent dat ze hiermee kennis maken. Deze eerste kennismaking bestaat uit een opdracht.

De opdracht gaat over het EVRM-verdrag. Het EVRM-verdrag is een Europees verdrag waarin mensen- en burgerrechten voor alle inwoners van de verdragsluitende staten zijn geregeld. Jij gaat samen met Brenda en Marieke de opdracht over het EVRM-verdrag maken.

Beantwoord de volgende vragen en maak hierbij gebruik van het EVRM-verdrag bij de Bronnen op www.juridischjuist.info. Tevens kun je internet raadplegen voor het opzoeken van aanvullende informatie.

- a) Waar staat de afkorting EVRM voor?
- b) Wanneer is het EVRM-verdrag opgesteld?
- c) In welke landen is het EVRM-verdrag van toepassing (bindend door ratificatie)?
- d) Wat is het verschil tussen een multilateraal verdrag en een bilateraal verdrag?
- e) Is het EVRM-verdrag een multilateraal- of een bilateraal verdrag?

Lees artikel 2 van het EVRM-verdrag.

f) Artikel 2 EVRM stelt dat 'het recht van een ieder op leven wordt beschermd'. Wanneer twee landen met elkaar in oorlog zijn, kan het gebeuren dat er aan beide kanten soldaten sneuvelen aan het front. Is het doden van een soldaat van de tegenpartij in strijd met het EVRM-verdrag?

Lees artikel 4 van het EVRM-verdrag.

g) Artikel 4 EVRM betreft het verbod op slavernij, dwangarbeid en verplichte arbeid. Is het op basis van het EVRM-verdrag wel toegestaan om gedetineerden te verplichten om werkzaamheden te verrichten in wanneer zijn hun gevangenisstraf uitzitten?

Lees artikel 14 van het EVRM-verdrag.

h) Artikel 14 EVRM betreft het verbod op discriminatie. Discrimineren betekent dat er onderscheid gemaakt wordt tussen mensen. Is het op basis van het EVRM-verdrag toegestaan om mensen niet toe te laten tot een vereniging of club wanneer zij over onvoldoende spaargeld beschikken?

Lees artikel 19 van het EVRM-verdrag.

i) Welk orgaan is belast met de controle en/of correctie van het nakomen van de verplichtingen uit het EVRM-verdrag door de partijen?

Inleiding recht

Hoofdstuk 3 Nederland, een democratische rechtsstaat
Casus De Grondwet en grondrechten

De Grondwet en grondrechten

Inleiding

De Grondwet is het belangrijkste staatsdocument en de hoogste nationale wet van Nederland. De Grondwet bevat regels voor onze staatsinrichting en de grondrechten van de burgers. Uit onderzoek is gebleken dat de meeste Nederlanders de Grondwet belangrijk vinden, maar dat ze nauwelijks weten wat er nu eigenlijk precies in de Grondwet geregeld wordt.

Casus

Aangezien jij als student een juridische opleiding volgt, is het belangrijk dat je jezelf een beeld vormt van de opbouw en inhoud van de Grondwet.

Bekijk de volgende twee korte films met als onderwerpen de Grondwet en grondrechten:

<https://www.youtube.com/watch?v=MVeMqj-R09s>

<https://www.youtube.com/watch?v=Tmn4X--Cdn8>

Beantwoord de volgende vragen. Je kunt hiervoor tevens gebruik maken van de website www.denederlandsegrondwet.nl en de Grondwet.

- a) Wanneer is de eerste Grondwet voor het Koninkrijk der Nederlanden opgesteld en wanneer heeft de eerste belangrijke herziening van deze wet plaatsgehad?
- b) Uit hoeveel hoofdstukken bestaat de Grondwet?
- c) Welke drie belangrijke uitgangspunten staan centraal in de Nederlandse democratie?
- d) Wat zijn grondrechten?
- e) In welk hoofdstuk van de Grondwet staan de grondrechten van burgers beschreven?
- f) Wat is het verschil tussen klassieke grondrechten en sociale grondrechten?

g) Geef in onderstaand schema aan of het beschreven grondrecht een klassiek-of sociaal grondrecht betreft.

Grondrecht	klassiek	sociaal
De overheid bevordert de werkgelegenheid voor haar burgers.		
Burgers zijn vrij om hun mening te uiten.		
Burgers hebben het recht om tijdens verkiezingen hun stem uit te brengen op de kandidaat die hun voorkeur heeft.		
De overheid treft voldoende voorzieningen ten behoeve van de volksgezondheid van haar burgers.		
Burgers hebben recht op privacy.		

h) Zoek in de Grondwet op in welk artikel 'de vrijheid van godsdienst of levensovertuiging' is vastgelegd.

i) In welk hoofdstuk van de Grondwet staan de regels omtrent troonopvolging bij overlijden van het staatshoofd beschreven?

Inleiding recht

Hoofdstuk 4 De wetgevende taak van de overheid
Casus De gemeentelijke verordening

De gemeentelijke verordening

Inleiding

Een gemeentelijke verordening is een op gemeentelijk niveau vastgesteld algemeen verbindend voorschrift. Het is een 'wetgevende regeling', opgesteld door de gemeenteraad, welke regels bevat die binnen een bepaalde gemeente van toepassing zijn. De verordening heeft vaak als doel om de gemeente netjes en leefbaar te houden voor iedereen. Op grond van de gemeentewet mogen en moeten gemeenten verordeningen uitvaardigen en ook sanctioneren bij overtreding van de regels zoals gesteld in de verordening.

Casus

Roos van den Brink is een alleenstaande vrouw die is geboren en getogen in Dronten. Roos woont nog steeds in Dronten en is veel buiten aan het wandelen met haar 4 teckels. Roos heeft van de gemeente Dronten een aanslag ontvangen voor het betalen van hondenbelasting. Roos heeft een hier aantal vragen over.

Beantwoord de vragen van Roos, maak hiervoor gebruik van de Bron Verordening hondenbelasting (inclusief toelichting) van de gemeente Dronten op www.juridischjuist.info. Vermeld daar waar mogelijk het artikel uit de verordening waarop je het antwoord hebt gebaseerd.

- 1) Wat wordt er verstaan onder hondenbelasting?
- 2) Wie zijn er verplicht om hondenbelasting te betalen?
- 3) Over welke periode vindt de heffing van de hondenbelasting plaats?
- 4) Wat is bepalend voor de hoogte van de hondenbelasting die ik moet betalen?
- 5) Hoeveel hondenbelasting moet ik betalen voor het jaar 2015?

Op 4 januari 2016 overlijdt één van de honden van Roos. Ze wil het overlijden doorgeven bij de gemeente i.v.m. het vaststellen van de hoogte van de hondenbelasting voor het nieuwe kalenderjaar?

- 6) Op welke wijze kan Roos de wijziging van haar aantal honden doorgeven bij de gemeente?

Roos besluit in maart 2016 te gaan fokken met haar honden. Ze besluit dit op professionele wijze aan te pakken. Ze start een kennel en laat zich registreren bij de Raad van beheer op kynologisch gebied. Naast de drie teckels die ze al in haar bezit heeft, besluit ze om nog drie nieuwe teckels aan te schaffen om een goed fokprogramma te kunnen opzetten. In totaal heeft ze vanaf dat moment zes teckels in haar bezit.

7) Hoeveel hondenbelasting is Roos verschuldigd in 2016?

Inleiding recht

Hoofdstuk 5 Wat is mediation?

Casus Wat is mediation?

Wat is mediation?

Inleiding

Mediation is steeds meer in opkomst. Steeds meer mensen kiezen ervoor om te proberen om conflicten op te lossen via mediation. Een mediator heeft een neutrale positie, bemiddelt en helpt partijen bij het zoeken naar een oplossing.

Casus

Als student van de Mbo-opleiding Juridisch administratief dienstverlener heb je een inmiddels vernomen dat er regelmatig een mediator betrokken is bij het oplossen van een juridisch conflict. Wat is nu eigenlijk een mediator? Wat houdt mediation in en ik welke situaties kun je gebruik maken van een mediator? En niet onbelangrijk, waar vind je een goede mediator?

Bekijk deze korte film: <https://www.youtube.com/watch?v=cSvEOogZaWQ>

en bekijk tevens deze website: <https://www.gecertificeerdemediators.nl>

Beantwoord de volgende vragen:

- a) Kitty Penninga geeft in de korte film aan dat zij sinds 2004 geregistreerd mediator is. Bij welke organisatie staat zij geregistreerd?
- b) Wat is het doel van deze registratie van een mediator en waarom kiest een partij voor een gecertificeerd mediator?
- c) Wat houdt mediation precies in?
- d) Welke voordelen heeft mediation ten opzichte van het oplossen van een juridisch geschil via de rechter?
- e) Welke kosten zijn er verbonden aan mediation?
- f) Je hebt een relatief laag inkomen en geen eigen vermogen. Welke mogelijkheden zijn er om toch gebruik te maken van een mediator, wanneer je de kosten voor mediation eigenlijk niet kan betalen?

g) Kitty Penninga geeft in de korte film aan dat zij als mediator is gespecialiseerd in arbeidsconflicten, conflicten met de overheid en zakelijke conflicten. Bij welk ander juridisch probleemgebied wordt er ook zeer regelmatig gebruik gemaakt van een mediator?

h) Wanneer partijen hebben besloten om gebruik te maken van een mediator, wordt de samenwerking vastgelegd in een mediationovereenkomst. Over welke onderwerpen worden er afspraken gemaakt in deze overeenkomst?

i) Zoek de contactgegevens van een MfN-mediator op die gevestigd is in jouw woonplaats of in de nabije omgeving van je woonplaats.

Inleiding recht

Hoofdstuk 6 De bestuurstaak van de overheid

Casus Een nieuwe dakkapel

Een nieuwe dakkapel

Inleiding

De overheid in Nederland bestuurt ons land. Onder besturen wordt verstaan het ordenen van de samenleving....de overheid moet zorgen voor een goede gang van zaken in het land. De algemene regels over de invulling van de bestuurstaak van de overheid en de daaruit voortvloeiende procedures staan vermeld in de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Daarnaast zijn er speciale wetten die de inhoud van de bestuurstaak nader regelen, bijvoorbeeld de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (wat moet ik doen om een bouwvergunning te verkrijgen?).

Casus

Jos van den Brink woont met zijn gezin in de Rotterdamse deelgemeente IJsselmonde. Er volgt over enkele maanden gezinsuitbreiding, want Jos zijn vrouw is zwanger. Jos heeft besloten om van zijn rommelzolder een extra slaapkamer te maken. Om dit mogelijk te maken wil hij een dakkapel plaatsen op het dak van zijn zolder aan de voorkant van zijn huis.

Jos heeft inmiddels een aannemer in de arm genomen om een bouwtekening te maken. Hij is erg tevreden over het door de aannemer getekende ontwerp van de dakkapel. Hij geeft goedkeuring aan de bouwtekening en wil met de aannemer concrete afspraken maken over het bouwen van de dakkapel. De aannemer vraagt aan Jos of hij al een vergunning voor het plaatsen van de dakkapel heeft aangevraagd. Dit heeft Jos nog niet gedaan, aangezien hij niet wist dat dit noodzakelijk was voor het plaatsen van de dakkapel.

Jos heeft geen idee hoe een aanvraag voor een vergunning voor het plaatsen van een dakkapel in zijn werk gaat. Beantwoord de vragen van Jos en maak hierbij gebruik van internet en de 'procedure aanvraag omgevingsvergunning Gemeente Rotterdam' (bijlage).

1) Valt een aanvraag voor het bouwen van een dakkapel onder de reguliere of de uitgebreide procedure aanvraag omgevingsvergunning?

2) Op welke manieren is het mogelijk om een aanvraag omgevingsvergunning bij de gemeente in te dienen?

3) Welke informatie moet ik aanleveren voor een verzoek tot het bouwen van een dakkapel?

4) Wat gebeurt er met mijn verzoek nadat ik dit heb ingediend bij de gemeente? Geef een beknopte beschrijving van de reguliere procedure aanvraag omgevingsvergunning.

5) Binnen welke termijn is de gemeente verplicht om een besluit te nemen op mijn aanvraag?

6) Wat gebeurt er als de gemeente niet binnen de vastgestelde beslistermijn een besluit heeft genomen op mijn aanvraag?

7) Wanneer de gemeente mijn aanvraag omgevingsvergunning heeft goedgekeurd, kan ik dan direct starten met het bouwen van mijn dakkapel?

Het huwelijk

Inleiding

In Nederland is het mogelijk om als partners op verschillende manieren met elkaar samen te leven. De meest bekende samenlevingsvormen zijn, samenwonen (met of zonder samenlevingscontract), het geregistreerd partnerschap en het huwelijk. Voor een aantal samenlevingsvormen) zijn er in de wet een aantal vereisten en consequenties beschreven. Deze vereisten en consequenties staan vermeld in boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (personen-en familierecht).

Casus

Tarik en Marieke hebben al twee jaar een relatie en zijn nog steeds erg verliefd op elkaar. Op dit moment wonen zij allebei nog bij hun ouders. Aangezien hun relatie nog steeds erg fijn is, hebben ze besloten om te gaan samenwonen. Ze vinden het belangrijk om voor elkaar de zaken goed te regelen. Ze twijfelen dan ook of samenwonen zonder een samenlevingscontract de beste optie voor hun is. Is het misschien verstandiger om meteen te gaan trouwen?

Tarik en Marieke hebben een aantal vragen over de verschillende samenlevingsvormen. Beantwoord hun vragen zo goed mogelijk, maak hiervoor gebruik van internet en boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.

- 1) Als wij gaan samenwonen en we stellen geen samenlevingscontract op, wordt de partner dan automatisch ook eigenaar van de spullen die wij van onszelf meebrengen of van ons eigen geld kopen?
- 2) Wanneer wij gaan samenwonen zonder samenlevingscontract en één van ons komt te overlijden, erft de ander dan de bezittingen van de overledene?
- 3) Wat is de meerwaarde van het afsluiten van een samenlevingscontract als wij gaan samenwonen?
- 4) Kunnen wij zelf een samenlevingscontract opstellen?
- 5) Wat houdt een geregistreerd partnerschap in?

Inleiding recht

Bekijk ter inleiding deze korte film: <http://www.videoloket.nl/archives/display/huwelijk-regelen>

6) Wie mogen er volgens de wet een huwelijk aangaan en hoe oud moet je minimaal zijn om te mogen trouwen in Nederland? Benoem tevens de relevante wetsartikelen.

7) Is het in Nederland toegestaan om met meerdere partners gelijktijdig gehuwd te zijn? Vermeld het wetsartikel waarop je het antwoord baseert.

8) Wat houdt het in om 'in ondertrouw' te gaan?

9) Wat wordt er bedoeld met een huwelijk 'in gemeenschap van goederen'?

10) Wat wordt er bedoeld met een huwelijk op 'huwelijkse voorwaarden'?

11) Is het mogelijk om, als je een geregistreerd partnerschap aangaat, ook aanvullende voorwaarden vast te leggen?

Doodslag of moord?

Inleiding

Het rechtsgebied 'strafrecht' is erg breed en omvat zowel het formeel-als het materieel strafrecht. Het formeel strafrecht staat beschreven in het wetboek van strafvordering en bestaat uit een beschrijving van de procedure in het strafproces en de daarbij behorende rechten en plichten van zowel de verdachte als de overheid. Het materieel strafrecht staat beschreven in het wetboek van strafrecht en beschrijft een aantal 'verboden' gedragingen. Deze 'verboden' gedragingen worden ook wel strafbare feiten genoemd.

Casus

Een strafbaar feit waar je regelmatig over hoort via de media is moord. Maar wanneer is er nu eigenlijk sprake van moord? En wat is het verschil tussen bijvoorbeeld moord en doodslag?

Lees bijgevoegd artikel door en beantwoord de volgende vragen. Maak voor het beantwoorden van de vragen tevens gebruik van het wetboek van strafrecht.

- 1) In welk artikel in het wetboek van strafrecht staat het strafbare feit 'moord' beschreven?
- 2) Wordt het strafbare feit moord aangemerkt als misdrijf of overtreding?
- 3) Welke straf kan een verdachte opgelegd krijgen wanneer hij wordt veroordeeld voor het plegen van het strafbare feit 'moord'?
- 4) Als je in Nederland door de rechter wordt veroordeeld tot een levenslange gevangenisstraf, blijf je dan daadwerkelijk de rest van je leven in de gevangenis vast zitten?
- 5) Je kunt als verdachte van het strafbare feit moord door de rechter ook veroordeeld worden tot een geldboete van de vijfde categorie. Hoe hoog is deze geldboete?
- 6) Volgens de wet is moord 'het opzettelijk en met voorbedachten rade een ander van het leven beroven'. Wat wordt er bedoeld met 'met voorbedachten rade'?

Inleiding recht

7) Wanneer iemand een ander van het leven berooft, wordt er 'in de volksmond' al snel van moord gesproken. Toch is dat (juridisch gezien) niet altijd terecht. Welke strafbare feiten waarbij een ander van het leven wordt beroofd (naast moord) kent het wetboek van strafrecht nog meer?

8) In welk artikel in het wetboek van strafrecht staat het strafbare feit 'doodslag' beschreven?

9) Wat is de maximale gevangenisstraf die een verdachte opgelegd kan krijgen wanneer hij wordt veroordeeld voor het plegen van het strafbare feit 'doodslag'?

10) Wat is het belangrijkste verschil tussen de strafbare feiten 'moord' en 'doodslag'?

Inleiding recht
Hoofdstuk 9 Privacywetgeving
Casus Privacywetgeving

Privacywetgeving

Inleiding

De overheid vindt de bescherming van haar burgers op het gebied van privacy erg belangrijk. De privacybescherming is in verschillende wetten en verdragen geregeld. De belangrijkste wet op dit gebied is de Wet bescherming persoonsgegevens, in het dagelijks leven ook wel 'privacywet' genoemd. Daarnaast geeft bijvoorbeeld de Telecommunicatiewet aanvullende regels op het gebied van privacy, denk hierbij aan het versturen van mailings, spam en cookies.

Casus

Aangezien jij als student een juridische opleiding volgt en privacy een steeds belangrijker onderwerp wordt in de wetgeving is het belangrijk dat jij voldoende kennis hebt van de privacywetgeving.

Bekijk de volgende korte film met als onderwerp privacywetgeving:

http://www.npo.nl/dossier-maatschappijleer/18-12-2012/NPS_1207391

Beantwoord de volgende vragen. Je kunt hiervoor tevens gebruik maken van de website www.mijnprivacy.nl en de Wet bescherming persoonsgegevens.

- 1) Op basis van welk artikel in de grondwet heeft de overheid de Wet bescherming persoonsgegevens opgesteld?
- 2) Hoe wordt het begrip 'privacy' genoemd in de grondwet?
- 3) Welke organisatie ziet toe op naleving van de Wet bescherming persoonsgegevens?
- 4) Welk strafbaar feit wordt volgens de voorzitter van het CBP gepleegd wanneer iemand jouw persoonlijke gegevens gebruikt voor het maken van een vals profiel op social media?
- 5) Welke maatschappelijke ontwikkeling van de laatste jaren heeft erg veel invloed op onze privacy en de privacywetgeving?

6) Wat verstaat de Wet bescherming persoonsgegevens onder het begrip 'persoonsgegevens'?

7) Hoe lang mogen organisaties persoonsgegevens bewaren op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens?

8) De Wet bescherming persoonsgegevens biedt personen van wie de gegevens worden verwerkt een aantal rechten. Beschrijf deze rechten en benoem tevens het relevante wetsartikel

Zorgverleners, zoals huisartsen, tandartsen en specialisten, leggen de medische gegevens van hun patiënten vast in een medisch dossier, dit zijn zij wettelijk verplicht. De rechten van patiënten en plichten van zorgverleners daarbij zijn tevens wettelijk vastgelegd. Ook jouw huisarts heeft jouw medische gegevens vastgelegd in een medisch dossier.

Lees bijgevoegd artikel uit het parool.

Beantwoord de volgende vragen. Je kunt hiervoor tevens gebruik maken van de website www.mijnprivacy.nl en de Wet bescherming persoonsgegevens.

9) Op grond van welke wet worden zorgverleners verplicht gesteld om medische gegevens van patiënten bij te houden?

10) In welke wetten staan er regels beschreven over de privacy van het medisch dossier van patiënten?

11) Wat is het EPD en wat is het doel hiervan?

12) Hoelang moet je medisch dossier worden bewaard door een zorgverlener?

13) Is het als patiënt mogelijk om je medisch dossier in te zien?

14) Is het als patiënt mogelijk om mijn EPD in te zien?

Inleiding recht
Hoofdstuk 10 Europees recht
Casus Wetgeving in de Europese Unie

Wetgeving in de Europese Unie

Inleiding

De Europese Unie (EU) is het belangrijkste samenwerkingsverband in Europa. De EU is ontstaan na de Tweede Wereldoorlog omdat het besef ontstond dat conflicten voorkomen konden worden door samen te werken en dat grensoverschrijdende problemen het beste samen aangepakt kunnen worden. Nederland is lid van de EU en werkt bij de aanpak van die zaken samen met de andere lidstaten. In de loop van de tijd heeft de EU op steeds meer gebieden meer zeggenschap gekregen, wat betekent dat de deelnemende landen op die gebieden eigen bevoegdheden hebben overgedragen aan de EU. Dit gebeurt in principe alleen op beleidsterreinen waarop het beter is om samen te werken dan als elk land apart actie te ondernemen. De invloed van de EU is vanaf haar oprichting tot en met heden steeds groter geworden.

Casus

Alle burgers in Nederland hebben regelmatig te maken met wetgeving die door de EU is opgesteld. Vaak zijn we ons hier helemaal niet van bewust. Geef bij onderstaande twaalf onderwerpen aan of het EU-wetgeving of NL-wetgeving betreft. Maak voor het beantwoorden van deze vragen gebruik van internet.

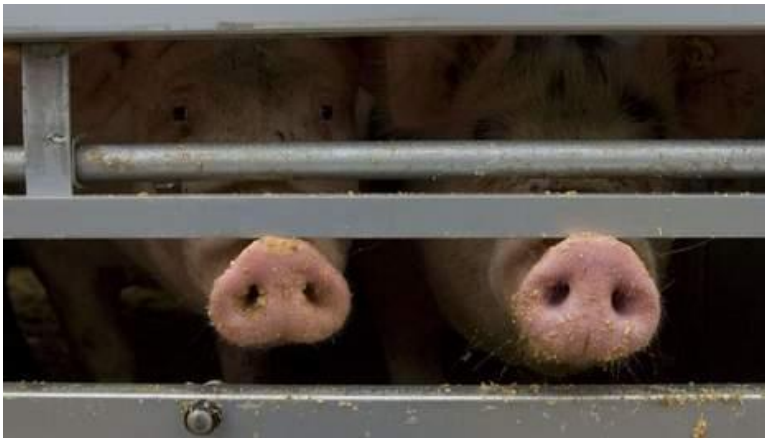
1) Sproeien met bestrijdingsmiddelen in de bebouwde kom, bijvoorbeeld in de buurt van scholen en winkels is verboden.

2) De belasting (btw) op theater-en concertkaartjes moet worden verhoogd.

3) Het vervoer van vee van-en-naar boerderijen wordt streng gecontroleerd.

4) Het uitvoeren van dierproeven voor cosmeticaproducten zijn verboden.

5) In 2020 moet de uitstoot van broeikasgassen met minstens 20% gedaald zijn.

6) Het leger gaat op een militaire missie naar Syrië.

7) Er moeten meer koopzondagen komen in de grote steden.

8) Mobiel bellen binnen de Europese Unie moet nog goedkoper worden.

9) Mensen met een laag inkomen en geen eigen vermogen hebben recht op huursubsidie.

10) Mensen uit Europa hoeven geen paspoort te laten zien bij de Nederlandse grens als zij naar Nederland willen reizen.

11) Wie beslist er welke ingrediënten in een 'breezer' moeten of mogen zitten? .

12) Er mogen geen coffeeshops dichtbij middelbare scholen staan.

